Ушбу сонда: 2 ҲУҚУҚИНИ БИЛИБ, БУРЧИНИ УНУТАЁТГАНЛАР | 3 «НАСАФ» ОРЗУСИ: ЖАҲОН МАЙДОНИГА ЙЎЛ | 4 КАСАБА УЮШМАЛАРИ ШИФО МАСКАНЛАРИДА

ИНСОНГА НАФ КЕЛТИРИШ - ОЛИЙ БАХТ

ISHONCH

ЎЗБЕКИСТОН КАСАБА УЮШМАЛАРИ ФЕДЕРАЦИЯСИ ГАЗЕТАСИ

1999 йил 14 май, жума №59 (706)

СЕШАНБА, ЧОРШАНБА, ЖУМА ВА ШАНБА КУНЛАРИ ЧИҚАДИ

ПРЕЗИДЕНТ ҲУЗУРИДА ҚАБУЛ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов 13 май куни Оқ саройда Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги Ижроия қўмитаси раиси Юрий Яровни қабул қилди.

Ю.Яров Ҳамдўстлик тузилмаларини ислоҳ қилиш масалалари хусусида маслаҳатлашиш мақсадида МДҲ мамлакатлари бўйлаб сафарга чиққан. У, шунингдек, сафар асносида Ҳамдўстлик доирасида илгари имзоланган ҳужжатларнинг амалда қандай ижро этилаётгани билан танишади, МДҲ мамлакатларидаги аҳволни ўрганади.

Давлатимиз раҳбари учрашувда Ҳамдўстлик доирасидаги ўзгаришларга тўхталди. Хусусан, МДҲнинг айрим ортиқча тузилмалари мавжудлигини таъкидлади. Бундай бюрократик органларни қисқартириш лозимлиги қайд этилди.

Ю.Яров Ўзбекистон Президентини ўз сафарининг дастлабки натижалари билан таништирди.

Суҳбат чоғида МДҲ доирасидаги жараёнлар хусусида ўзаро фикр алмашилди.

Қабул маросимида Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари Б.Ҳамидов, ташқи ишлар вазири А.Комилов иштирок этди.

Шу куни мамлакатимиз Президенти Европада Хавфсизлик ва Ҳамкорлик Ташкилоти демократик институтлар ва инсон ҳуқуқлари бўйича Бюроси директори Жерар Штудманни ҳам қабул қилди.

Ислом Каримов меҳмонни юртимизга ташрифи билан қутлар экан, Ўзбекистон билан ЕХҲТ ўртасидаги алоқалар ривожланиш йўлида эканлигини таъкидлади.

Ж.Штудман Ўзбекистонда жамиятни демократиялаштириш борасидаги ишлар катта самара бераётганини таъкидлади.

Суҳбат чоғида мамлакатимизда кечаётган демократик ислоҳотлар, инсон ҳуқуқлари ва қонун устуворлигини таъминлаш борасида амалга оширилаётган ишлар хусусида фикр юритилди. Ўзбекистоннинг мазкур бюро ва умуман ЕХҲТ билан алоқаларини ривожлантириш масалалари юзасидан фикр алмашилди.

Қабул маросимида Ўзбекистон Республикаси ташқи ишлар вазири А.Комилов, Инсон ҳуқуқлари буйича миллий Марказ директори А.Саидов иштирок этди.

Қабулда ЕХҲТнинг Марказий Осиё билан алоқалар бўйича бюроси раҳбари Г.Ганчев ҳозир бўлди.

(ЎзА)

Суратларда: қабул пайти
А. ТЎРАЕВ (ЎзА) олган суратлар.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг ФАРМОЙИШИ

Ватанимиз озодлиги ва истиқлоли учун курашларда жон фидо этган, миллатни ҳуррият ва эркинликка чорлаган, шўро тузуми даврида қатағон қурбонлари бўлган минглаб фидойи инсонлар, шаҳид зиёлилар хотирасини абадийлаштириш, ҳаёти ва фаолиятини, бой илмий-ижодий меросини янада чуқур ўрганиш, халқимиз, ўсиб келаётган ёш авлод онгида мустақиллик қадриятларига, инсон ҳақ-ҳуқуқларига юксак ҳурмат-эҳтиром туйғуларини камол топтириш, уларни ватанпарварлик, эл-юртга садоқат, демократик тамойиллар руҳида тарбиялаш мақсадида:

1. Мустамлакачилик даврида миллий истиқлол ва тараққиёт йўлидаги интилишлари учун ноҳақ айбланиб, турли жазо ва тазйиқларга маҳкум этилган ватандошларимизнинг исми шарифини аниқлаш, таржимаи ҳоли, фаолиятини ўрганиш, уларнинг хотирасини абадийлаштириш юзасидан амалий таклиф ва тавсиялар ишлаб чиқиш учун жамоатчилик комиссияси тузилсин, унинг таркиби тасдиқлансин.

Комиссия ўз фаолиятини кенг жамоатчилик ва мутахассислар фикр-мулоҳазаларини инобатга олган ҳолда ташкил этсин.

2. Миллий Хавфсизлик хизмати, Республика Прокуратураси, Ички ишлар вазирлиги, Мудофаа вазирлиги, Фанлар академияси, Президент девони архиви ва Бош архив бошқармаси комиссияни барча зарур архив материаллари билан таъминласин.

3. Ўзбекистон Телерадиокомпанияси, ЎзА ва бошқа оммавий ахборот воситаларига комиссия фаолиятини ҳамда шу масала билан боғлиқ мавзуларни мунтазам ёритиб бориш тавсия этилсин.

4. Комиссия бир ой муддатда ушбу масала юзасидан Вазирлар Маҳкамасининг қарори лойиҳасини тайёрласин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти **И.КАРИМОВ**

Тошкент шаҳри,
1999 йил 12 май.

ОЛИЙ МАЖЛИСДА УЧРАШУВ

Европада Хавфсизлик ва Ҳамкорлик Ташкилоти демократик институтлар ва инсон ҳуқуқлари бўйича Бюроси директори Жерар Штудман раҳбарлигидаги делегация аъзолари Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Инсон ҳуқуқлари бўйича вакили С.Рашидова билан учрашди.

Учрашувда меҳмонларга Омбудсманнинг Ўзбекистонда фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликлари ҳамда қонуний манфаатларини ҳимоялаш борасида амалга ошираётган ишлари ҳақида сўзлаб берилди.

Делегация раҳбари Ж.Штудман Ўзбекистонда инсон ҳуқуқларини таъминлаш борасида олиб борилаётган ишларга юқори баҳо берди. У Европа Комиссияси мамлакатларнинг нафақат иқтисодий, балки демократик ривожланишига ҳам алоҳида эътибор билан қарашини таъкидлади. Ўзбекистонда кечаётган иқтисодий-ижтимоий ислоҳотлар демократик жамият қуриш ва инсон ҳуқуқларининг тўла таъминланишига ижобий таъсир кўрсатади, деди меҳмон.

Суҳбат чоғида Ўзбекистон Олий Мажлиси Инсон ҳуқуқлари бўйича вакили билан ЕХҲТ бюроси ўртасидаги алоқалар, ҳамкорликнинг истиқболдаги режалари хусусида фикр алмашилди.

ЕХҲТ бюроси делегацияси Ўзбекистон Ташқи ишлар вазирлиги, Инсон ҳуқуқлари бўйича миллий Марказ ҳамда Марказий сайлов комиссиясида ҳам бўлиб, музокаралар ўтказди.

(ЎзА)

Кадрлар тайёрлаш бўйича Миллий дастур

БЎЛАЖАК МУТАХАССИСЛАР УЧУН ЯНГИ ДАРСЛИКЛАР

Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигида Президент Ислом Каримов Олий Мажлиснинг 14-сессиясида қўйган вазифалар асосида олий ва ўрта махсус ўқув юртлари учун янги, замонавий дарсликлар тайёрлашга бағишланган республика семинар-кенгаши бўлди. Кенгашда янги дарслик ва ўқув қўлланмалари муаллифлари, Фанлар академияси, Ўзбекистон Фан ва техника давлат қўмитаси ҳамда республика ўқув юртларининг вакиллари иштирок этди.

Жамиятимиз ҳаётининг барча соҳасида юз берган кенг миқёсли ўзгаришлар мамлакат халқ хўжалигининг барча соҳалари учун малакали кадрлар тайёрлашга алоҳида эътибор беришни тақозо этади. Аммо янги тафаккурга эга бўлган мутахассисларни ўтмиш мафкураси билан йўғрилган эски дарсликлар воситасида тайёрлаб бўлмайди. Ўзбекистон раҳбарияти бу масалага катта аҳамият бермоқда. Президент Ислом Каримов Олий Мажлиснинг 14-сессиясида бутунлай янги дарсликларни, замонавий педагогик ва ахборот технологияларини ишлаб чиқиш ва жорий этиш устидан алоҳида назорат ўрнатиш зарурлигини қайд этган эди.

Кенгаш қатнашчилари 1999-2001-йиллар мобайнида бакалавр ва магистрлар тайёрлаш учун янги дарслик ва ўқув қўлланмаларини яратиш истиқболларини муҳокама қилдилар, ўқув адабиётини нашр этиш режаларини кўриб чиқдилар. Дарсликлар сифатини ошириш учун ишни танлов асосида ташкил этишга қарор қилинди. Фанлар академияси институтларининг етакчи олимлари, иқтисодиётнинг турли соҳаларида хизмат қилаётган мутахассисларнинг жалб этилиши бунга кўмаклашади.

Кенгашда янги дарсликларнинг муаллифлари меҳнатини маънавий ва моддий рағбатлантириш, уларга ижодий иш учун шароит яратиб бериш, улар билан шартномалар тузиш зарурлиги масалалари ҳам кўриб чиқилди. Бу ишга бюджет маблағларидан ташқари, таълим муассасаларининг ўз маблағларини ҳам кенг жалб этиш, хорижий жамғармалар грантлари ва ҳомийларнинг имкониятларидан фойдаланиш лозим.

А.ИВАНОВА, (ЎзА)

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг ҚАРОРИ

1999-2001 йилларда Хоразм вилоятида бозор ислоҳотларини чуқурлаштириш ва ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришни жадаллаштириш дастури тўғрисида

Хоразм вилоятида иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштириш, меҳнат ресурсларидан оқилона фойдаланиш, ишлаб чиқариш самарадорлигини ва аҳоли фаровонлигини ошириш мақсадида Вазирлар Маҳкамаси қарор қилади:

1. 1999-2001 йилларда Хоразм вилоятида иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштириш ва ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришни жадаллаштириш дастури маъқуллансин.

Вазирликлар, идоралар ва хўжалик юритувчи бирлашмалар кўрсатиб ўтилган Дастурни рўёбга чиқаришга доир чора-тадбирлар комплексини бир ой муддатда ишлаб чиқсинлар ва тасдиқласинлар.

2. Хоразм вилояти ҳокимлиги Дастур қоидаларининг белгиланган муддатларда бажарилишини таъминлаш бўйича мукаммал чора-тадбирлар кўрсин, бунда қуйидаги вазифаларни ҳал этишга алоҳида эътибор берсин:

суғориладиган ерлардан самарали фойдаланиш, тупроқ унумдорлигини ошириш, уларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш ва янги ерларни ўзлаштириш;

қишлоқ хўжалиги корхоналарининг молиявий аҳволини мустаҳкамлаш, истиқболсиз, иқтисодий жиҳатдан ночор, зарар кўриб ишлаётган хўжалик юритувчи субъектларни тугатиш;

меҳнатга лаёқатли аҳолини, биринчи навбатда ёшларни ва таркибий қайта ўзгартиришлар натижасида бўшаб қолган ходимларни иш билан таъминлаш учун шарт-шароитлар яратиш;

саноат ва қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқариши, қурилиш ва аҳолига маиший хизмат кўрсатиш, касаначилик меҳнати соҳаларида кичик ва ўрта бизнесни, хусусий тадбиркорликни янада ривожлантириш;

туризм ва унинг инфратузилмасини ривожлантириш учун шарт-шароитлар яратиш, халқ ҳунармандчилигининг, шу жумладан заргарлик, бадиий буюмлар ва шу кабиларни ишлаб чиқариш бўйича тарихий анъаналарини қайта тиклаш;

ижтимоий инфратузилмани, биринчи навбатда қишлоқ жойларда, ривожлантириш ҳисобига аҳолига ижтимоий хизмат кўрсатишни яхшилаш, ёшлар ўртасида маърифий, маданий-тарбиявий ва спорт-оммавий ишларни кенгайтириш.

3. Ўзбекистон Республикаси Макроиқтисодиёт ва статистика вазирлиги, Молия вазирлиги Хоразм вилояти ҳокимлиги билан биргаликда тегишли йиллар учун инвестиция дастурларини шакллантиришда бюджетдан капитал қўйилмаларнинг зарур лимитларини, шунингдек бюджетдан ташқари жамғармалар, ташкилотлар ва корхоналар, хорижий инвестициялар ҳамда бошқа манбалар маблағларининг ушбу Дастурнинг ўз вақтида бажарилишини таъминлайдиган миқдорларда жалб этилишини белгиланган тартибда назарда тутсинлар.

4. Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги, Деҳқон ва фермер хўжаликлари уюшмаси, Хоразм вилояти ҳокимлиги:

амалдаги қонун ҳужжатларига ва меъёрий ҳужжатларга мувофиқ, мулкий пайлар ва оила пудратини жорий этиш асосида жамоа хўжаликларини қишлоқ хўжалиги кооперативлари /ширкатлари/га айлантириш;

истиқболсиз, зарар кўриб ишлаётган хўжаликлар негизида, янгидан ўзлаштирилаётган ва ўзларига ажратилаётган ер участкаларида уй-жойлар қуриш ҳуқуқисиз қўшимча равишда ажратилаётган ерлар ҳисобига деҳқон ва фермер хўжаликлари ташкил этиш;

шу йилнинг 1 октябригача Ўзбекистон Республикаси Ер ресурслари давлат қўмитаси билан биргаликда қайта ташкил этилаётган қишлоқ хўжалиги корхоналарининг ва янги ташкил қилинаётган деҳқон ва фермер хўжаликлари учун қайта тақсимланаётган ер ресурсларини хатловдан ўтказиш бўйича жадвални ва чора-тадбирлар комплексини бир ой муддатда ишлаб чиқсинлар ва тасдиқласинлар.

5. Ўзбекистон Республикаси Давлат мулки қўмитаси, Хоразм вилояти ҳокимлиги, Товар ишлаб чиқарувчилар ва тадбиркорлар палатаси, Бизнес-фонд манфаатдор вазирликлар ва идоралар билан биргаликда ўрта, кичик ва микробизнесни ривожлантириш бўйича муфассал чора-тадбирлар кўрсинлар, бунинг учун:

бюджетдан ташқари жамғармалар ва тижорат банклари томонидан ажратиладиган маблағларнинг ўз вақтида ажратилишини ва ўзлаштирилишини;

қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришидан ва бошқа соҳалардан бўшаб қолган ходимларни, уларни кичик, ўрта ва микробизнес соҳаларига ишга жойлаштириш учун, бизнес-мактабларда ҳамда бизнес-инкубаторларда ўқитиш ва қайта тайёрлашни таъминласинлар.

6. «Ўзавтосаноат» уюшмаси Ўзбекистон Республикаси Макроиқтисодиёт ва статистика вазирлиги, Давлат мулки қўмитаси, Ташқи иқтисодий алоқалар вазирлиги, Хоразм вилояти ҳокимлиги билан биргаликда, бошқа манфаатдор вазирликлар, идораларни жалб қилган ҳолда, Питнак шаҳридаги Хоразм автомобиль заводининг ишлаб чиқариш қувватларидан келгусида фойдаланиш масаласини бир ой муддатда ишлаб чиқсин.

7. Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги манфаатдор вазирликлар ва идоралар билан биргаликда 1999-2000 йилларда Урганч тузатиш-экскаватор заводида экскаваторлар ишлаб чиқаришни таъминлаш бўйича чора-тадбирлар тўғрисидаги таклифларни бир ой муддатда Вазирлар Маҳкамасига киритсин.

8. «Ўзқишлоқхўжаликмаш-холдинг» компанияси 2000 йил инвестиция дастурига киритиш учун «Клаас» /Германия/, «Кейс» /АҚШ/ ва «Лемкен» /Германия/ фирмалари билан ташкил этилаётган қўшма корхоналарда ишлаб чиқариш мўлжалланаётган мураккаб импорт техникасига бутловчи буюмларни «Урганчозуқамаш» акциonерлик жамиятида ишлаб чиқаришни ташкил этишнинг техник-иқтисодий асосларини бир ой муддатда ишлаб чиқсин.

9. Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги:

Кадрлар тайёрллаш миллий дастури талаблари асосида минтақада енгил ва қайта ишлаш саноатини, кичик ва ўрта бизнесни, хусусий тадбиркорликни ривожлантиришни ҳисобга олган ҳолда Урганч давлат университетида кадрлар тайёрлаш йўналишларини кенгайтирсин;

Урганч давлат университети ҳузурида Академик лицейлар ва касб-ҳунар коллежларининг ўқитувчилари таркиби малакасини ошириш ва уларни қайта тайёрлаш марказини ташкил этсин.

10. Хоразм вилояти ҳокимлиги мазкур қарорнинг мониторинг тизимини ташкил этсин ва жорий йилнинг учинчи чорагидан бошлаб ҳар чорак якуни бўйича унинг бажарилиши тўғрисида Вазирлар Маҳкамасига ахборот бериб борсин.

11. Корхоналар банкротлиги ва санацияси масалалари бўйича Ҳукумат комиссияси, Ўзбекистон Республикаси Давлат мулки қўмитаси ҳузуридаги Иқтисодий ночор корхоналар ишлари қўмитаси, Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги, Деҳқон ва фермер хўжаликлари уюшмаси Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши ва вилоятлар ҳокимликлари билан биргаликда зарар кўриб ишлаётган қишлоқ хўжалиги корхоналарини тугатиш тартибини ҳамда улар негизида ташкил этиладиган деҳқон ва фермер хўжаликларига сервис хизмати кўрсатиш масалалари бўйича таклифларни икки ой муддатда ишлаб чиқсинлар ва Вазирлар Маҳкамасига киритсинлар.

12. Мазкур қарорнинг бажарилишини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосарлари Б.Ҳамидов ва Б.Олимжонов, шунингдек Хоразм вилояти ҳокими И.Бобожонов зиммасига юклансин.

Вазирлар Маҳкамасининг Раиси **И.КАРИМОВ**

Тошкент шаҳри,
1999 йил 13 май

Касаба уюшма ҳаёти

Эркин Сатторов салкам ўн йилдан бери Самарқанд вилояти касаба уюшмалари кенгашида меҳнатни муҳофаза қилиш бўлимининг бошлиғи, бош техник нозир вазифасида фаолият кўрсатмокда. Кейинги йилларда амалга оширилаётган тадбирлар шарофати билан вилоят бўйича ишлаб чиқаришда шикастланиш ва бахтсиз ҳодисалар сони анчага камайди. Шу муносабат билан мухбиримиз Будир Пўлатов унга бир неча саволлар билан мурожаат этди.

МЕҲНАТ МУҲОФАЗАСИ ВАКИЛИ

- Ишлаб чиқаришда шикастланиш ва бахтсиз ҳодисаларни камайтириш мақсадида қандай ишлар олиб борилаётганлиги тўғрисида сўзлаб берсангиз.

- 1993 йил май ойида ҳукуматимизнинг меҳнатни муҳофаза қилиш тўғрисидаги қонуни эълон қилинди. Шуни алоҳида таъкидлаш кераккки, бундай қонун Ҳамдўстлик мамлакатлари бўйича биринчи бўлиб бизда қабул қилинди. Шу воқеликнинг ўзи республикамизда инсонга ғамхўрлик қай даражада эканлигини ёрқин кўрсатиб турибди. Ушбу қонун асосида аниқ тадбирлар ишлаб чиқдик. Шуни яхши тушундикки, кадрлар малакасини оширмасдан туриб бу борада яхши натижаларга эришиш қийин. Вилоятдаги касаба уюшма фаоллари, техника хавфсизлиги муҳандислари, корхона раҳбарларини ўқитишнинг икки йиллик режасини тузиб чиқдик. Жамоа шартномалари, битимларда бу масала муносиб равишда ўз ифодасини топди.

Албатта, бу ишлар осонликча амалга ошаётгани йўқ. Айрим корхона, хўжалик раҳбарлари иқтисодий қийинчиликни баҳона қилиб ўқувни четлаб ўтишга, техника хавфсизлиги учун камроқ маблағ ажратишга ҳаракат қилмоқдалар. Улар куним ўтса бўлди, эртага бир гап бўлар, қабилида иш юритмоқдалар. Шунинг учун биз бундай раҳбарларни ҳам ўқишга жалб этишга ҳаракат қилаяпмиз. Кадрларга ҳар томонлама пухта назарий ва амалий билим беришга интилаяпмиз. Ахир озгина маблағ ажратиб кўнгилсиз воқеанинг олдини олган яхшими, ёки уни тежайман деб бор даромаддан ажралган яхшими?

Шу ўринда бир мисол келтирай. Каттақўрғон ёғмой комбинатида техника хавфсизлигига илгаридан катта эътибор бериб келинарди. Лекин сўнгги вақтларда бу ерда эътиборсизлик пайдо бўлди. Ускуна олдига махсус тўсиқ ўрнатилиши ўрнига талабга жавоб бермайдиган мослама қўйилди. Аслида бунга арзимаган пул кетарди. Ногоҳ бахтсиз ҳодиса юз бериб, ишчи оламдан ўтди. Жўжабирдек оила отадан ажради. Оилага моддий ёрдам кўрсатилди, бир йўла товон пули берилди... Хуллас корхона ярим миллион сўмдан кўпроқ маблағ ажратишга мажбур бўлди.

Биз ўқувларда бундай ҳодисаларни таҳлил этамиз. Бу ўз натижасини бермоқда. Илгари жамоа аъзолари шундай кўнгилсиз воқеа содир бўлибди, пул корхона ҳисобидан ажратилибди, бўлдида, деб қўйишарди. Ўқув машғулотларида бу пуллар жамоа ишчи-хизматчилари ёнидан кетаётганини атрофлича тушунтирдик. Ҳозир вилоятдаги кўпгина корхоналарда бу борада жонланиш пайдо бўлди. Ишчи-хизматчилар шикастланиш, бахтсиз воқеалар содир бўлиши мумкин бўлган техник носозликларни бартараф этиш юзасидан мутасаддиларга мурожаат этадилар, камчиликларни тугатишда бевосита иштирок этадилар. «Нафис» ҳиссадорлик жамияти, енгил саноатдаги бир қатор корхоналарда бу ишлар анча намунали йўлга қўйилган. Вилоятимизда уч минга яқин корхона бўлса, ўтган йили уларнинг тўқсон фоизида бахтсиз ҳодиса юз бермади.

Биз қонун-қоидалар тарғиботига алоҳида эътибор бермоқдамиз. Бўлимимиз ҳар йили 350-400 корхона ва ташкилотни назоратдан ўтказиб, аниқланган қонунбузарликлар юзасидан ёзма кўрсатмалар берадилар ва уларнинг ижросини қатъий назоратга оладилар.

- Меҳнат муҳофазаси вакили ишларини фаоллаштириш юзасидан қандай ишлар олиб борилмоқда?

- Маълумки, 1996 йилдан меҳнат муҳофазаси бўйича вакил ишлари қўлланила бошланди. Шубҳасиз, бу техника хавфсизлиги, меҳнат муҳофазасини яхшилаш, қулай иш шароитларини яратишда муҳим аҳамиятга эга. Меҳнат муҳофазаси вакили ходимларнинг меҳнат муҳофазаси юзасидан қонуний ҳуқуқлари ва манфаатларига қандай амал қилинаётганлиги устидан жамоатчилик назоратини амалга оширади. Бу катта ишонч ва масъулиятдир. Вилоятимиздаги барча корхоналар ва хўжаликларда меҳнат муҳофазаси вакили фаоллигини ошириш юзасидан талай ишлар амалга оширилаяпти. Бу ишда, айниқса, Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси кенгаши томонидан ҳар йили ўтказилаётган кўрик-танлов муҳим аҳамият касб этмоқда.

Вакиллар камчиликларни бартараф этиш мақсадида мунтазам корхона раҳбарларига мурожаат қилишади, кўпчиликнинг таклиф-мулоҳазаларини етказишади, эътибор етарли бўлмаса, бизга мурожаат этишади. Вакилнинг ҳуқуқий имкониятлари жуда кенг. Уларнинг ҳаракатлари туфайли вилоятда меҳнат муҳофазаси, ишлаб чиқариш, маиший шароитларни яхшилаш йўлида катта ўзгариш ва қулайликлар яратилди.

Ўтган йилнинг тўрт ойи ичида вилоятимиз корхона ва хўжаликларида ўнта бахтсиз ҳодиса юз берган бўлса, бу йил худди шу давр ичида иккита воқеа содир бўлди, яъни беш баробарга камайди. Бу эса меҳнат муҳофазаси бўйича вакил ишларини замон талаблари даражасида ташкил этишнинг шарофатидир.

Меҳнат муҳофазаси вакиллиги осон иш эмас. У техника хавфсизлиги қонун-қоидаларини яхши билиши, ишчи-хизматчилар ва раҳбарлар билан мулоқот қила олиши, ташаббускор, фаол, жонкуяр бўлмоғи керак. Биз жойларда ана шундай кадрларни танлаб номзодликка тавсия этамиз. Жамоа эса уларнинг энг муносибларини сайлайди.

Мана, бир неча йилдирки, вилоятимиздаги корхона ва хўжаликлар Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси кенгашининг меҳнатни муҳофаза қилиш бўйича жамоатчилик назоратини энг яхши ташкил этиш юзасидан кўрик-танловида фаол қатнашиб совринли ўринларни эгаллаб келмоқдалар. Аввалги кўрик-танловда «8 март» ҳиссадорлик жамияти касаба уюшма қўмитаси соврин эгаси бўлган бўлса, куни кеча якунланган кўрик-танловда «Нафис» чинни ишлаб чиқариш ҳиссадорлик жамияти касаба уюшма қўмитаси ғолиб деб топилди.

- Жамоа шартномалари ва техника хавфсизлиги мавзусида нима дея оласиз?

- Жамоа шартномаси қанчалик пухта бўлса ва ижроси таъминланса, касаба уюшма қўмитаси меҳнаткашларни шунчалик яхши ижтимоий, иқтисодий ва ҳуқуқий ҳимоя қила олади.

Ҳозир жойларда жамоа шартномаларининг изчил бажарилиши йўлида тадбирлар тузиб амалга оширмоқдамиз. Корхоналар ва хўжаликлар бўйича таҳлиллар қилаяпмиз, илғор тажрибаларни оммалаштирмоқдамиз. Масалан, вилоят электр тармоқлари корхонаси, кимё, каноп заводлари, Самарқанд дон маҳсулотлари корхонасида кўп ишларнинг гувоҳи бўлдик. Улардаги тажрибаларни умумлаштириб, бошқа хўжалик ва ташкилотларга тавсия этдик. Мазкур корхоналарда яхши анъана бор. Меҳнаткашларни ижтимоий ҳимоялашни янада яхшилаш мақсадларида йил давомида ҳам жамоа шартномасига қўшимчалар киритиб борилади. Бу эса касаба уюшма қўмитасининг изланувчанлиги ва ташаббускорлигини янада оширади.

Биздан сўрабсиз

117 САВОЛГА ЖАВОБ

15. Бошланғич касаба уюшма қўмитаси вазифаси нима?

а) Меҳнат қонунчилигига риоя қилинишини назорат қилиш;

б) Ишлаб чиқариш санитарияси, хавфсизлиги техникасининг қоида ва меъёрларига риоя қилинишини назорат қилиш;

в) Касаба уюшма маблағини бошқариш;

г) Меҳнаткашлар ва уларнинг оила аъзоларини санаторий-курортларда даволанишлари ва дам олишларини ташкил этиш;

д) Шартнома, битимлар тузиш ва уларнинг бажарилишини назорат қилиш;

е) Меҳнат шароитларини назорат қилиш, белгиланган меъёрларини бузилиш ҳолларида, қонунчиликка асосан улар юзасидан чоралар кўриш;

ж) Касаба уюшма аъзоларига бепул ҳуқуқий маслаҳатлар бериш.

16. Касаба уюшма аъзолигига қабул қилиш қандай амалга ошириладн?

Касаба уюшма аъзолигига кирувчининг шахсий аризасига биноан гуруҳ ёки цех касаба уюшма йиғилишларида, агар улар йўқ бўлса, бошланғич ташкилот йиғилишида якка тартибда қабул қилинади ва унга аъзолик билети берилади.

17. Касаба уюшма аъзосининг бурчи нима?

1) Касаба уюшмаси уставига риоя қилиш, ҳаракат дастурини, касаба уюшма органи қарорларини бажариш, аъзолик бадалларини тўлаб бориш.

2) Касаба уюшма қўмитаси ва маъмурият ўртасида тузилган жамоа шартномаси ёки битимлар бўйича мажбуриятларни бажариш.

3) Жамоатчилик топшириқларини бажариш, касаба уюшмаси фаолиятидаги камчиликларга нисбатан муросасиз бўлиш, касаба уюшмаси ҳаракатида фаол қатнашиш.

18. Касаба уюшмаси аъзоси қандай ҳуқуқларга эга?

1) Барча сайлаб қўйиладиган касаба уюшмаси органларидан ўзининг иқтисодий, ижтимоий, ҳуқуқий ва маънавий манфаатларини ҳимоя этишни талаб қилиш.

2) Барча касаба уюшма органларига ариза ва таклифлар билан мурожаат этиш ҳамда қўйилган масалаларга жавоб талаб қилиш.

3) Касаба уюшма қўмиталари раёсати мажлисларида, конференцияларида ўзига алоқадор масала кўрилаётганда иштирок этиш.

4) Барча касаба уюшмалари органларига сайлаш ва сайланиш, вакил бўлиш, сайлаш учун ўз номзодини кўрсатиш.

5) Касаба уюшма йиғилишларида, конференцияларда, қурултойларда қўмита ва раёсат мажлисларида, матбуотда касаба уюшмаси ишининг барча масалаларини эркин муҳокама қилиш, таклифлар киритиш, ўз фикрини очиқ айтиш ва уни ҳимоя қилиш.

6) Корхона ва муассаса ташкилоти жамоа ишларида иштирок этиш.

7) Касаба уюшма ташкилотлари кўрсатаётган ижтимоий ҳимояланиш фондидан, маданий-спорт муассасаларидан, бепул юридик ёрдамдан фойдаланиш, касаба уюшма маблағидан моддий ёрдам олиш, ўзаро ёрдам кассасига аъзо бўлиш.

8) Ўзи ва оила аъзоларига санаторий-курортларда даволаниш учун йўлланмалар олиш, касаба уюшмаси шифохоналари, санаторий-профилакторийлари ва дам олиш базаларида касаба уюшмаси маблағлари ҳисобидан ҳордиқ чиқариш.

9) Шахсий ариза билан касаба уюшмаси аъзолигидан эркин (ихтиёрий) чиқиш.

19. Касаба уюшма аъзолик бадали ойлик маошининг ёки стипендиянинг неча фоизини ташкил этади?

Бир фоизини.

20. Касаба уюшмаси аъзолик бадалининг неча фоизи бошланғич касаба уюшмаси ихтиёрида қолади?

65 фоизи, қолган 35 фоизи юқори касаба уюшмаси органи ҳисоб рақамига ўтказилади.

21. Аъзолик бадалини тўлашдан кимлар озод қилинади?

Стипендия олмаётган талабалар ва 3 ёшгача бола тарбиялаётган аёллар.

22. Бошланғич касаба уюшмаси ташкилотининг касаба уюшмаси қўмитаси йиғилиши бир йилда неча марта ўтказилади?

Камида уч ойда бир марта, бир йилда тўрт марта, зарурият туғилган барча ҳолларда ҳам ўтказиш мумкин.

23. Бошланғич касаба уюшма қўмитаси йиғилиши қачон ваколатли ҳисобланади?

Йиғилишда қўмита аъзоларининг ярмидан кўпи иштирок этса.

24. Касаба уюшма қўмитаси ва умумий йиғилишлар мажлиси баёнлари қандай номерланади?

Сайловдан-сайловгача ўсиб бориш тартибида номерланади.

25. Бошланғич касаба уюшма қўмитаси қошида қандай комиссиялар тузилиши мумкин?

1. Маданий-оммавий ишлар комиссияси.
2. Меҳнатни муҳофаза қилиш комиссияси.
3. Жисмоний тарбия ва спорт ишлари комиссияси ва ҳоказо.

Комиссиялар доимий ёки даврий бўлиши мумкин. Комиссиялар қўмита йиғилиши қарори билан тасдиқланади. Доимий комиссиянинг ваколат муддати касаба уюшма қўмитасининг ваколати муддатига тенг қилиб белгиланади. Аниқ ишлардан келиб чиққан ҳолда ҳар бир касаба уюшма ташкилоти қандай комиссиялар тузишни ўзлари ҳал қилади.

26. Қайси бошланғич касаба уюшмаси ташкилотида касаба уюшма қўмитаси ва тафтиш комиссияси сайланади?

15 ва ундан ортиқ касаба уюшмаси аъзосини бирлаштирувчи бошланғич касаба уюшмаси ташкилотида.

27. Қайси бошланғич касаба уюшмаси ташкилотида касаба уюшмаси ташкилотчиси ва унинг ўринбосари сайланади?

15 дан кам касаба уюшмаси аъзосини бирлаштирувчи бошланғич касаба уюшмаси ташкилотида.

28. Касаба уюшма гуруҳ ташкилотчиси қаерда сайланади?

Касаба уюшма қўмитасининг қарорига мувофиқ уч ва ундан кўп аъзоси бўлган бир бригадада, сменада, участкада, гуруҳда (кафедрада) ва меҳнат жамоасининг бошқа бўлимларида ишловчилардан, талабалардан сайланади.

29. Цех қўмиталари (профбюро) қаерда тузилади?

Бошланғич касаба уюшма ташкилотининг ичида касаба уюшма қўмитасининг қарорига мувофиқ цехларда, бўлинмаларда, фермаларда, цех қўмиталари, олий ва ўрта махсус билим юртларида касаба уюшма бюроси (профбюро) тузилади.

30. Касаба уюшма гуруҳи, цех қўмитаси қайси муддатга сайланади?

Касаба уюшма гуруҳи ташкилотчилари, цех қўмиталарининг ваколат муддатини тармоқ касаба уюшма қўмиталари уставлари белгилайди.

31. Бошланғич касаба уюшма қўмитаси кимга ҳисобот беради?

Умумий йиғилиш ёки конференцияга ва юқори касаба уюшма органига.

«Алпомиш» достони юбилейи олдидан

БАХШИ ВА ОҚИНЛАР АЙТИШУВИ

Маннон Уйғур номидаги Сурхондарё вилоят мусиқали драма театрида Марказий Осиё республикалари бахши-шоирлари ва оқинларининг Биринчи халқаро кўрик-фестивали очилди.

«Алпомиш - боқий асар» мавзуидаги ушбу анжуманда мамлакатимиз вилоятлари ва Қорақалпоғистон Республикаси, шунингдек, Туркманистон, Қозоғистон, Қирғизистон республикаларидан келган юзга яқин бахши-шоир ва оқинлар достон куйлаш, мушоира-айтишувлар бўйича беллашади.

Икки кун давом этадиган анжуман доирасида эл-элатлар ўртасида дўстлик, садоқат, меҳр-оқибатни тараннум этувчи «Алпомиш» достонининг туркий халқлар тарихи ва оғзаки ижодида тутган ўрни ва аҳамияти мавзуида давра суҳбатлари ўтказилади.

АВТОМОБИЛСОЗЛАР БУЮРТМАСИ БИЛАН

«Қўқонтўқмаш» ҳиссадорлик жамияти Асакадаги «ЎзДЭУавто» қўшма корхонасида ишлаб чиқарилаётган «Нексия», «Дамас» ва «Тико» русумли автомобилларга бутловчи қисмлар тайёрлаб бериш юзасидан янги буюртмалар олди. Эндиликда бу ерда мазкур автомобиллар эшиклари учун бутловчи қисмлар, шунингдек, тормоз трубкалари учун тўрт турдаги эҳтиёт қисмлар тайёрланади. Йил охиригача Асака автомобиллари учун ўттиздан кўпроқ турда бутловчи қисмлар ишлаб чиқариш ўзлаштирилади.

(ЎзА)

OLAMDA NIMA GAP

СЯНГАН. 13 май куни ХХР пойтахтида очилиши белгиланган Хитой-Европа Иттифоқи саммити бошқа кунга қолдирилди. Германиянинг ХХРдаги элчихонаси вакилининг маълум қилишича, Хитой томони сўнгги кунларда Югославияда юз бераётган ўзгаришлар туфайли ЕИ делегацияси ташрифига хоҳиш билдирмаяпти.

Саммитда ХХРнинг Жаҳон савдо ташкилотига аъзо бўлиш масаласи муҳокама қилиниши мўлжалланган эди.

* * *

ПРАГА. Яқин келажакда Молдова билан Чехия эркин иқтисодий макон яратишни мўлжалламоқда. Бу борада 11 май куни савдо-иқтисодий ҳамкорлик тўғрисида Молдова-Чехия битими имзоланди, деди Молдова иқтисод ва ислоҳотлар вазири Александр Муравски журналистлар билан суҳбатда.

Бундан ташқари, Прага билан Кишинев ўртасида савдо-иқтисодий масалалар бўйича икки томонлама ҳукуматлараро комиссия тузишга ҳам келишиб олинди.

* * *

ЛУСАКА. Конго Демократик Республикаси (КДР) ҳарбий-ҳаво кучлари қўзғолончиларнинг мамлакат шарқидаги Гома шаҳрида жойлашган ҳарбий истеҳкомига зарба берди. Натижада 28 нафар қўзғолончи қурбон бўлди, 15 киши жароҳатланди.

Маълум бўлишича, қўзғолончилар истеҳкомига 11 май куни кечаси тўсатдан ҳужум уюштирилган. Шунингдек, шу куни ҳарбий-ҳаво кучлари қўзғолончилар томонидан назорат қилинаётган Увира шаҳрига ҳам ҳужум қилган.

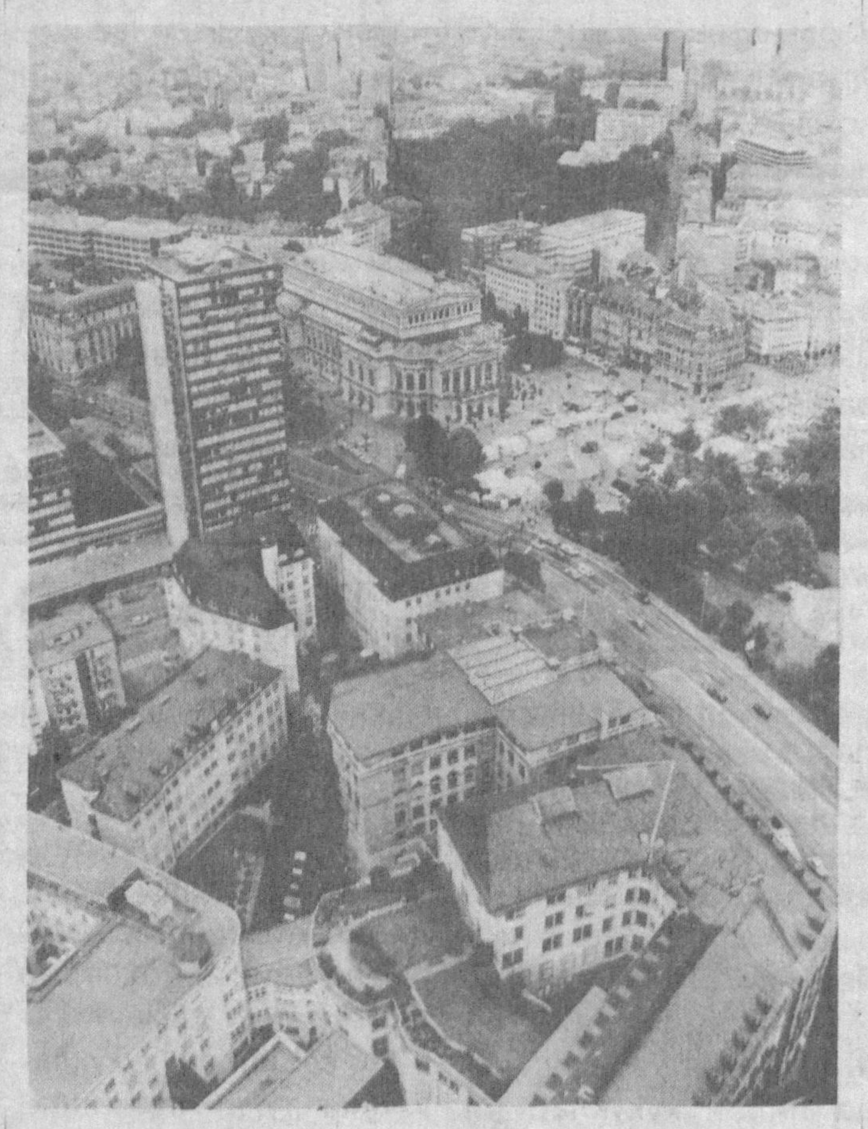

Франкфурт

Ҳуқуқини билиб, бурчини унутаётганлар

Оҳангароннинг ўзига хос сўлим табиати, тароватн ўзгача. Айниқса қир-адирлар, қояларда очилган алвон лолалар кишини ўзига мафтун этади. Афсуски, кейинги вақтларда гўзал табиатимизга, унинг ҳайвонот ва наботот оламига билиб-билмай жиддий таҳдид солинмоқда.

ТАБИАТГА ШАФҚАТСИЗЛИК

Тоғ лолалари аёвсиз юлиб олинмоқда. Бундай шафқатсизлик оқибатида «Қизил китоб»га киритилган ўсимлик бутунлай йўқ бўлиб кетиши мумкин

Агар «Тошкент-Ўш» катта автомагистрали орқали туманнинг Наманган билан чегарадош ҳудудларига йўлингиз тушса бунинг яққол гувоҳи бўласиз. Кўпчилик маҳаллий аҳоли пешвоз чиқиб, сизга қучоқ-қучоқ тоғ лолаларини таклиф этади. Аввалига бу ҳолдан севинасиз. Табиат инъомидан баҳраманд бўлишга интиласиз. Аммо...

Оҳангарон ўрмонларида бугунги кунда кўпгина ўсимликлар қатори тоғ лоласи ҳам жуда кам қолгани, у «Қизил китоб»га киритилганидан ҳамма ҳам огоҳ эмасга ўхшайди. Жумладан, «Қурама» қишлоқ фуқаролар йиғинига қарашли Чинор қишлоғидан то 33-километргача бўлган овулларда яшовчилар бундан бехабар кўринади. Бўлмаса, айни баҳор чоғида тоғ лолаларини юқоридан териб тушиб пуллаш, шу орқали тирикчилик қилишни одат қилармидилар?

Оҳангарон ўрмон хўжалигининг барча участкаларида бугунги кунда махсус постлар ташкил этилгани яхши. Улар бу ноёб тоғ ўсимликларини сақлаб қолишда муҳим аҳамиятга эга.

- Биз одамларнинг тоққа чиқиши, табиат инъомларидан эмин-эркин баҳраманд бўлишига қарши эмасмиз, - дейди ўрмонни муҳофаза қилиш ва қўриқлаш муҳандиси Тўхлибой Ўғлонов.- Зеро, бунга ҳар бир фуқаронинг ҳаққи бор. Яқинда қабул қилинган «Ўрмон тўғрисида»ги Қонунда ҳам фуқаролар тоғларда, ўрмонларда бўлиши, ёввойи мева ва резавор ўсимликларни териб ейиши мумкинлиги кафолатланган. Фақат, эҳтиёжига яраша. Хусусан, тоққа чиққан ҳар бир кишига уч донагача лола узишга рухсат этилади. Истаганча териб олиш ва сотиш, даромад топиш бутунлай таъқиқланади.

Қонунда фуқароларнинг ҳуқуқлари билан бир қаторда мажбуриятлари ҳам белгилаб қўйилган. Хусусан, тоққа, ўрмонга борган киши дов-дарахтларни, ҳайвонот дунёсини сақлаши, муҳофаза қилиши, ёнғинга қарши чораларни кўриши керак. У ҳатто қуш уяси, чумоли инини ҳам бузмаслиги лозим. Табиат мувозанатини бузиш, унга бўлар-бўлмас аралашишга ҳеч кимнинг ҳаққи йўқ. Миллионлаб йиллар давомида шаклланган она табиатни асраб-авайлаш ва келажак авлодга қандай бўлса, шундайлигича зиён-заҳматсиз етказиш инсоний бурчимиздир.

Шу ўринда яна бир муаммо хусусида тўхталиб ўтиш жоиз. Гап шундаки, кейинги вақтларда маҳаллий аҳоли йўл бўйлари, қир-адирларни ўзбошимчалик билан «ўзиники» қилиб олаётир. Истаган одам истаган ерни истаганича қўрғонлаб олмоқда. Бу ҳам қонунни билмасликдан бошқа нарса эмас.

Албатта, қир-адирлардаги бўш ётган ерларда дов-дарахт кўкартириш, обод қилиш хайрли. Бироқ, тоғ ёнбағирлари шунчаки эгасиз эмас, бу - давлат, халқ мулки. Улардан шахсий хўжалик юритишда фойдаланиш учун мавжуд қонун-қоидаларга риоя этиш лозим. Жумладан, Бешкўл қишлоғи аҳолиси билан тушунтириш ишлари олиб бориш натижасида улар томонидан қўрғонлаб олинган ерлар айни пайтда қонуний расмийлаштирилмоқда. Тегишли рухсатнома олган, тоғларда боғ яратишга жиддий аҳд қилган фуқароларга ўрмон хўжалиги барча ёрдамни кўрсатиши, керакли миқдорда дарахт ниҳоллари етказиб бериши ҳам мумкин экан.

Бугунги кунда тоғ яйловларига бўлган муносабатни ҳам тубдан ўзгартириш керак. Тўғри, яйловлардан фойдаланиш борасида бирмунча хайрли ишлар амалга оширилаётганидан кўз юмиб бўлмайди. Хусусан, чўпонлар чорвани боқиш учун тегишли рухсатнома олишга ҳаракат қилаётгани қувончли. Аммо, ҳамма ҳам шундай қилаётгани йўқ. Қонунни менсимаётганларнинг таноби ни тортиб қўйиш вақти эса аллақачон етди. Бироқ, ўрмончиларнинг ёлғиз ўзи бу ишни тўла уддалашга ожизлик қилаётгани сезилиб қолмоқда. Бу борада ҳам табиатни муҳофаза қилиш органлари, ҳуқуқни ҳимоя қилувчи идоралар, маҳалла оқсоқоллари, қолаверса, кенг жамоатчиликнинг кучини бирлаштириш лозим.

Неъмат ДУШАЕВ, ЎзА мухбири.

ДЕҲҚОН ИШЧИ КАСБИНИ ЭГАЛЛАМОҚДА

Тўрақўрғон туманидаги Бураматут қишлоғи аҳолиси янги касбларни ўзлаштириб олди.

Санация эълон қилиниши билан бу ердаги «Шарқ юлдузи» хўжалигида анчагина ишчи ўрни қисқарган эди. Одамлар ишсиз қолмаслиги учун хўжаликдаги марказий қишлоқда янги корхона очишга қарор қилинди. Бу ишда республика Бизнес-фонди ҳамда Германиянинг «ПФАФФ-Зингер» концерни ёрдам берди.

Янги корхона турли-туман тикувчилик маҳсулотларини ишлаб чиқаради. Бу ерда дастлаб 150 киши иш бошлайди. Уларнинг кўпчилиги санация туфайли қисқартишга тушганлардир. Улар зарур тайёргарликдан ўтиб, тикувчи, бичувчи, саноат усталари касбини ўзлаштирди.

Корхона қувватини тобора ошириб бориш кўзда тутилган. Бинобарин, янги тикувчилик корхонаси муассисларидан бири - ҳозир маълум молиявий-иқтисодий қийинчиликларни бошидан кечираётган «Шарқ юлдузи» хўжалиги учун фойда келтиришига шубҳа йўқ.

Олий лига футбол жамоаларида

«Насаф» орзуси: ЖАҲОН МАЙДОНИГА ЙЎЛ

ВОҲА ФАХРИ

Норқул ДАМИНОВ,
Қашқадарё вилояти футбол Федерациясининг вице-президенти

Республикамизда футболни ривожлантириш давлат дастури қабул қилинганлигига уч йилдан ошди. Спортнинг энг оммавий ва севимли бу тури равнақ топиши учун қатор таъсирчан тадбирлар ишлаб чиқилди. Ва уларнинг ҳаётга тадбиқ этилиши самараси ўлароқ жойларда умуман спортга, хусусан, футболга муносабат ўзгарди. Бу жараён вилоятимизда ҳам ўз ижобий натижаларини кўрсатмоқда.

Ўзбек футболининг истиқболи, менинг назаримда яна ҳам порлоқ. Бундай дейишга етарли асосларим бор. Дунёдаги ҳеч бир мамлакатда футболга биздагичалик ғамхўрлик кўрсатилмаяпти. Барча ташаббусларнинг ижодкори бўлмиш муҳтарам Президентимиз вақт топиб футболга ҳам алоҳида эътибор қаратаётганликлари таҳсинга лойиқ.

1998 йилнинг сентябри кечагидек кўз ўнгимда. Юртбошимиз Ислом Каримовнинг «Насаф» футбол жамоаси билан Қаршининг «Насаф» ўйингоҳидаги учрашуви биз учун бир умрга татигулик ёднома бўлиб қолди. Бу учрашув футболчиларимизни яна ҳам улкан муваффақиятлар сари илҳомлантирди. Ўшанда футболчиларимиз жамоа ва мамлакат футболи шуҳратини яна ҳам ошириш учун Президентимизга сўз бергандилар. Ва, айтиш мумкинки, улар ўз вазифаларининг устидан чиқаяптилар ҳам.

«Насаф» олий лигага чиққан дастлабки йилдаёқ мамлакат чемпионатида фахрли олтинчи ўринни эгаллаб, мухлисларини қувонтирди ва мутахассисларда эътироф ҳиссини уйғотди. Мамлакат VIII чемпионатидан жамоамиз футболчиларининг умиди катта. Мақсад - фахрли ўринлардан бирини эгаллаш. Албатта бунга эришиш осон бўлмайди. Аммо, имкониятларимиз чакки эмас. Энг муҳими, ўйиндан ўйинга малака орттириб, тажриба тўплаётган «чарм тўп» усталаримиз номдор рақибларидан ҳадиксирамай қўйдилар. «Нефтчи»ни истисно қилганда, ўтган давр мобайнида «Насаф» барча жамоаларни мағлубиятга учрата олган ягона жамоадир. Бундан ташқари, ўтган йилги таркибни тўлиқ сақлаб қолдик. Боз устига жамоа «Янгиер»дан қайтиб келган биринчи табақанинг энг яхши ҳужумчиси Бахтиёр Давлатов ҳамда Шавкат Саидовлар ҳисобига янада мустаҳкамланди. Ўринбосарлар таркибида тўп сураётган Дмитрий Коняров, Ботир Қораев, Игорь Просько сингари иқтидорли ўйинчилар ҳам исталган пайтда майдонга тушишга ҳозир туришибди. Мен бежизга ўринбосарлар тўғрисида сўз юритмадим. Зеро, катта боғ яратмоқчи бўлган боғбон бугун олаётган ҳосилигагина маҳлиё бўлиб қолмайди. «Насаф» биз учун вилоятда футболни ривожлантириш борасидаги саъй-ҳаракатларимизнинг намунаси, холос. Шу билан бирга биринчи табақада муваффақиятли ўйнаётган «Машъал» ҳамда «Шўртан» жамоаларидан ҳам катта ғалабаларни кутаяпмиз. Хусусан, Муборакнинг «Машъал» жамоаси олий табақада тўп суриш учун тайёр десак бўлади. Тажрибали мураббий Валерий Любушин раҳбарлигидаги тренерлар таркиби ва қатор сараланган ўйинчиларнинг шашти ҳар қачонгидан баланд.

Бугунги кунда футбол ривожини жонкуяр ҳомийларсиз тасаввур этиш мушкул. Муборак газ конлари бошқармаси бошлиғи, Олий Мажлис депутати Нуриддин Зайниев ана шундай саховатли инсонлардан. «Машъал» ва «Насаф»нинг ашаддий ишқибози. Хусусан, Муборакда футболни ривожлантиришда у кишининг ҳиссаси катта. Тажрибали устоз, халқаро тоифадаги спорт устаси Борис Серостанов бошлиқ ўн нафар мураббий доимо ёшлар билан бирга. Кези келганда, туман марказида қад ростлаган ўйингоҳ меъморчиликнинг энг сўнгги ютуқларини ўзида мужассам этганлигини ҳам таъкидлагим келади.

Чиндан-да, вилоятда кейинги йилларда спорт иншоотлари қурилишига катта аҳамият берилмоқда. Хусусан, Баҳористон туманида барпо этилган «Кўкдумалоқ» ўйингоҳи шу ном билан тўп сураётган футбол жамоаси мухлисларининг қувончига қувонч қўшди. Бинобарин, мухлислар ўйингоҳга энг аввало мазмунли футбол томоша қилгани келишади. Бу эса майдонда ҳаракат қилаётган ўйинчиларга боғлиқ. Шу нуқтаи назардан олиб қараганда футбол шинавандаларимизнинг омадлари чопган. Воҳамизда етишиб чиққан «чарм тўп» усталари Бахтиёр Давлатов, Анвар Бердиев, Асрор Алиқулов, Олег Қаҳҳоров, Рўзиқул Бердиев сингари футболчиларимиз билан ҳақли равишда фахрланамиз. Уларнинг муваффақиятида шак-шубҳасиз «Насаф» жамоасининг бош тренери Виктор Макаровнинг хизматлари катта. Шунингдек, Владислав Хан ва Анвар Сметлаевлар ҳам вилоят футболи ривожи учун астойдил меҳнат қилаётганликларини эътироф этмоғимиз лозим. Истагим шуки, Ўзбекистонимиз футболининг довруғи ортиб, мамлакатимиз миллий жамоасининг ғалабалари йил сайин мустаҳкамланиб борсин. Бу ғалабаларда қашқадарёлик футболчилар ҳам ўз улушларини қўшишларига ишонаман.

ТОПҚИРЛАР УЧУН САВОЛ:
«Насаф» нечанчи ўринни эгаллайди?»

ЭЪТИРОФ

Пеле, Гарринча, Эйсебио, Чарльтон, Беккенбауэр, Марадона, Баджо, Рональдо, Зидан... Бу номлар тилга олинганда мухлислар қалби бир қалқиб тушади. Ва беихтиёр ўз-ўзига савол беради: қачон бизда ҳам шундай «чарм тўп» усталари етишиб чиқади?

Инсон табиатан шунақа - орзу ва ишонч билан яшайди. Орзу унга қанот берса, ишонч унинг парвозига куч-ғайрат бахш этади. Айниқса, бу ҳол спортда яққол кўзга ташланади. Зеро, нуфузли халқаро турнирларда мамлакатимиз вакилларининг муносиб иштироки ҳам бежиз эмас. Бу энг аввало спортга эътибор давлат сиёсати даражасига кўтарилганлиги ва истеъдод эгалари ҳар томонлама қўллаб-қувватланаётганлиги натижасидир. Вазирлар Маҳкамасининг «Ўзбекистонда футболни ривожлантиришнинг ташкилий-асослари ва принципларини тубдан такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарори (1996 йил 17 январ) ҳам фикримизни тасдиқлайди. Қарор, айниқса, вилоятларда яхши акс садо берди. Хусусан, Қашқадарёда ибрат олса арзигулик муваффақиятларга эришилмоқда.

«Насаф»-жамоаси тобора гуллаб-яшнаб бораётган воҳа фахри. Қуйида биз ана шу команда мисолида бу ерда амалга оширилаётган ишлар ҳақида мухтасар ҳикоя қиламиз.

ҲАЛИ ЎЗ СЎЗИМИЗНИ АЙТГАНИМИЗ ЙЎҚ

Виктор МАКАРОВ,
«Насаф» футбол жамоасининг бош мураббийси

Майдонга тушган футболчида ягона мақсад бўлади. У ҳам бўлса рақиб устидан ғолиб келиш. Лекин ғалаба ўз-ўзидан қўлга киритилмайди. Буни мухлислар яхши билишади. Ҳимоячи ёки дарвозабоннинг битта хатоси жамоага ғоят қимматга тушиши мумкин. Ёки аксинча: самарали тугаган бир ҳужум муҳим уч очко келтиради. Яна бир ҳақиқатни айтишим лозим: жамоа ғолиб чиқса, у ҳамманики, мағлуб бўлса - тренер айбдор. Шундай бўлиб келган, шундай бўлиб қолаверади. Зеро, мухлислар ишончини оқлашга мушаррафлик - айниқса, мураббий учун катта бахт.

Ниятларимиз кўп. Шунга яраша маҳоратли ва истеъдодли футболчиларимиз ҳам етарли. Уларга умид боғлаш, анчайин узоққа мўлжалланган режалар тузиш мумкин. Яхши ният ярим давлат деб бежиз айтмайдилар, ахир. Кўриб турибмиз, бу йилги чемпионат аввалгиларига қараганда юқори савияда ўтаяпти. Чамаси, совринли ўринлар учун баҳслар янада кескин тус олади.

Яқинда Олимпия терма жамоаси сафига «Насаф»нинг бир йўла уч ўйинчиси таклиф этилганлиги футбол ишқибозларида фахр-ифтихор туйғусини жўш урдириб юборди. Бу Қашқадарё футболининг нуфузи кун сайин ортиб бораётганлигидан далолатдир. Дарҳақиқат, Анвар Бердиев, Асрор Алиқулов, Виталий Почуевлар Олимпия терма жамоасида тўп сураётганликлари қувонарли ҳол. Мен уларнинг истиқболига ишонаман.

Айни кунларда мамлакат миллий чемпионати қизғин паллага кирди. Баҳслар кутилганидан ҳам қизғин ўтаётир. Ҳар қалай, ҳеч ким «Хоразм» мавсумни бунақа шиддат билан бошлайди, деб ўйламаган эди. Лоақал Қаршида «Насаф» билан бўлган ўйинни эсланг. Сўнг «Самарқанд», кейин «Дўстлик»... Ўйлайманки анъанавий кучли жамоалар «Нефтчи», «Пахтакор», «Навбаҳор» ҳам қараб туришмайди. Кўринадики, совринли ўринни олишни ният қилиб тўп сураётган «Насаф» футболчилари ҳам астойдил тер тўкишларига тўғри келади. Балки шуниси яхшидир. Айтадилар-ку, рақиблар қанча кучли бўлса, ғалаба нашидаси ҳам шунча ширин бўлади, деб.

Қисқаси, биз ҳали ўз сўзимизни айтганимиз йўқ.

ТОПҚИРЛАР УЧУН САВОЛ:
«Энг яхши мураббий деб ким топилади?»

Мухлислар фикри

БИЗНИ ЎЙИНГОҲДАН ТОПАСИЗ

Муҳаммади ЧАМБИЛОВ - талаба.

Футболнинг ашаддий мухлисиман. Менга айниқса, «Насаф»нинг ҳужумкор ўйинлари, тезкорлиги ёқади. Анвар Бердиев, Асрор Алиқулов каби ёш истеъдодли ўйинчиларнинг шиддатли зарбалари ҳар қандай дарвозабонни эсанкиратиб қўяди. «Насаф»нинг рақиб майдонида ҳам бемалол ўйнай олишидан завқланаман...

Ражабали ЭРНИЁЗОВ - маорифчи:

«Насаф»нинг ҳар бир ўйинини кузатиб бораман. Майдондаги уюшқоқлик, комбинациялар, жарима майдонидаги кучли зарбалар кишини ҳаяжонга солади. Лекин, менимча, ҳимоя чизиғини янада мустаҳкамлаш керак. Бу-замонавий футбол талаби. Айрим ўйинлар тақдирини киритилган битта тўп ҳал қилиши ўйланса, бу нақадар долзарб масала эканлиги маълум бўлади.

Искандар НОРҚОБИЛОВ - ижарачи, Касби тумани.

Ёш қўшнимиз Муҳаммад Солиев иккимиз «футбол жинниси»миз. Ўтган йили «Насаф» бешинчи ўринни эгаллаганда қанчалар севинганимизни тасвирлаб беролмайман. Ўз-ўзидан савол туғилади. «Нега энди учинчи ёки иккинчи ўринга кўтарилиш мумкин эмас. Эҳтимолки, уч- тўрт йил ўтиб... Нима чемпионлик «Насаф»га ярашмайдими?»

У ёғини сўрасангиз, Қарши шаҳридан 60 чақирим нарида яшаймиз. Аммо учрашув куни бизни уйдан излаб овора бўлманг, «Насаф» ўйингоҳига келаверинг...

ТОПҚИРЛАР УЧУН САВОЛ:
«Қайси жамоа чемпион бўлади?»

СИЗ УЛАРНИ ТАНИЙСИЗ

Бош мураббий: Виктор Макаров - 1958 й.
Мураббийлар: Владислав Хан - 1956 й.
Анвар Сметлаев - 1956 й.

Шифокор: Шариф Каримов - 1962 й.
Маъмур: Алишер Турдиқулов - 1966 й.
Массажчи: Радион Саричев - 1967 й.

Дарвозабонлар

Олег Қаҳҳоров - 1970 й, Христос Спиров - 1980 й, Владимир Цирин - 1960 й.

Ҳимоячилар

Валентин Поддубний - 1974, Григорий Богданов - 1969 й, Асрор Алиқулов - 1978 й, Файзулла Очилов - 1973 й, Виталий Почуев- 1978 й, Дмитрий Коняров - 1980 й, Вячеслав Маврин - 1978 й, Виталий Ануфриев - 1980 й, Алексей Букин - 1981 й, Шухрат Асатов - 1975 й.

Ярим ҳимоячилар

Нурали Султонов - 1978 й, Рўзиқул Бердиев- 1971 й, Темур Тимошев - 1969 й, Динмуҳаммад Қурбонназаров - 1974 й, Владислав Сидоров - 1974 й, Шавкат Саидов - 1976 й, Павел Зотов - 1972 й, Ботир Қораев - 1980 й, Шокир Қаюмов - 1980 й, Фурқат Пўлатов- 1980 й, Жасур Ибрагимов - 1980 й, Бобир Ҳалимов - 1983 й, Денис Макаров - 1982 й, Сарвар Мансуров - 1981 й.

Ҳужумчилар

Анвар Бердиев - 1978 й, Александр Борисов - 1972 й, Зафар Холмуродов - 1976 й, Бахтиёр Давлатов - 1969 й, Игорь Просько - 1979 й, Сарвар Халилов - 1980 й, Мадрахим Узоқов - 1978 й, Михаил Яхнин - 1982 й, Элдор Майлиев-1982 й, Камолиддин Кенжаев - 1982 й.

ОЛҚИШИНГИЗ КАТТА МАДАД

Санақул ЭШОНҚУЛОВ,
«Насаф» ўйингоҳи директори.

Ўйингоҳ нафақат баҳс майдони, балки мазмунли ҳордиқ маскани ҳамдир. Шу боис, мухлислар кўнглини олиш учун қўлимиздан келганча шарт-шароитлар яратишга ҳаракат қиляпмиз. 1996-97 йилларда қайта таъмирлангач, «Насаф» ўйингоҳи яна ҳам «очилиб» кетди. Бунда, шак-шубҳасиз, Касаба уюшмалари Қашқадарё вилоят кенгашининг ҳам муносиб ҳиссаси бор. Ўшанда таъмирлаш ишларига вилоят кенгаши 1 миллион 200 минг сўм маблағ ажратган эди. Бугунги кунда ҳам барча ишларимизда бош-қош. Бошқача бўлиши ҳам мумкин эмас: ўйингоҳ вилоят кенгаши тасарруфида.

Мунтазам эътибор ўз самарасини бермоқда. Ўйингоҳ ҳамиша томошабинлар билан лиқ тўла. Бу бизни янада енг шимариб ишлашга даъват этмоқда.

Жамоалар	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	Ю	Д	М	Т	О
Пахтакор																					
Нефтчи																					
Навбаҳор																					
Суғдиёна																					
Насаф																					
Темирйўлчи																					
Бухоро																					
Дўстлик																					
Сурхон																					
Андижон																					
Зарафшон																					
Хоразм																					
Металлург																					
Трактор																					
Самарқанд																					
Янгиер																					

Жавоблар учун охирги муддат: 1999 йил, 1 сентябр. Анкета саволлари ғолиблари «Насаф» жамоаси дастхати туширилган тўп билан тақдирланади.

ПЕШҚАДАМ БЎЛИШ ОСОНМАС

Асрор АЛИҚУЛОВ,
ҳимоячи

Менинг футболга кириб келишим ҳам дўстим Анварникига ўхшайди. Хуллас, еттинчи синфни битиргач, тақдир мени Самарқанд футбол мактабига олиб келди.

Сўнг Косонда тажриба орттириб, Муборакнинг «Машъал» жамоасида тўп сурдим. «Машъал» жамоаси таркиби «Насаф»га ўтганидан сўнг масъулиятимиз янада ошди.

Ҳимоячиман. Вазифам - жамоа дарвозасини рақиблар тўпидан асраш. Бунинг уддасидан чиқишнинг ўзи бўлмайди, албатта. Лекин қисматимдан нолимайман. Футбол туфайли обрў топдим. Инсон сифатида шаклландим. Эл кўрдим, юрт кездим...

Спортчилар қайсидир маънода халқ дипломатияси вакилларидир. У ёки бу халқаро мусобақада эришилган ғалаба нафақат спортчини, у шарафини ҳимоя қилган мамлакатнинг ҳам обрўсини кўкларга кўтаради.

Истагим - юртимнинг довруғи оламни тутсин.

БИРИНЧИ УСТОЗИМ - ДАДАМ

Анвар БЕРДИЕВ,
ҳужумчи

Ўрта мактабда ўқиб юрган кезларим эди. Бир куни чет тили фани ўқитувчимиз Чори Маматов туман стадионида футбол клуби ташкил этилганлигини, клубда Анвар Тугаев раҳбарлик қилаётганини гапириб қолдилар. Шу-шу машғулотларга қатнай бошладим. Аста-секинлик билан бўлса-да, тўп билан сирлашишга ўргандим. Бунда устозларим Абдураҳмон Имангулов ҳамда... дадам Қурбон Бердиевлар яқиндан кўмаклашдилар. Айниқса, дадамнинг «имтиҳон»ларидан ўтиш қийин эди. Саъй-ҳаракатларим зое кетмади. Ўн олти ёшимда Самарқанд футбол мактабига қабул қилиндим. Дўстим Асрор билан бу ерда ўтказган дамларим ҳали - ҳали тушларимга кириб чиқади.

Муборакнинг «Машъал»ида тўп сурган пайтларим ҳам кечагидек ёдимда. Икки йил кўз очиб юмгунча ўтиб кетди. Лекин у мен учун ҳақиқий мактаб бўлиб бир умрга хотирамда қолди. Жамоа обрўси ортгани сайин, биз футболчиларнинг ҳурматимиз ҳам юксала борди.

Айни пайтда «Насаф» жамоасида ўйнаётганлигим билан фахрланаман. Истагим - жамоа ва унинг мухлислари ҳам ўз футболчилари билан фахрланишсин. Тўғри, бу қийин жараён. Лекин ҳаммаси ўзимизга боғлиқ. Қимирлаган қир ошар, дейдилар-ку. Шундай эмасми?

ТОПҚИРЛАР УЧУН САВОЛ:
«Тўп урарлар баҳсида ким ғолиб чиқади?»

Саҳифани З.РИХСИЕВ ва Ш.СУЛТОНОВ тайёрлашди.

Касаба уюшмаларининг шифо масканларида

СЎЛИМ ВА МАФТУНКОР

Бош ҳаким ўринбосари айтгандай, шифо масканида беморларнинг дам олиб, ҳордиқ чиқаришлари учун барча шарт-шароитлар бор. У ердаги тартиб-интизом, тозалик, шифокор ва ҳамшираларнинг ширин муомаласини айтмайсизми. Келинг, санаторийда яратилган ва яратилаётган шарт-шароит ҳақида беморларнинг ўзидан эшита қолайлик.

— Йиллар мобайнида халқ хўжалигида ҳар хил юмушларни бажариб келдим, - дейди янгиариқлик Бекпошша Юсупова. - Вақти-вақти билан кўплаб санаторий ва курортларда дам олдим, соғлиғимни тикладим. Лекин «Чинобод»дек дам олиш маскани нафақат республикамизда, балки Мустақил ҳамдўстлик давлатларида ҳам камдан-кам учрайдиган санаторий эканлигига ишонч ҳосил қилдим. Чунки бу ерда жаҳон андозаларига мос тиббиёт ускуналарида ташхис қўйишади ва даволашади. Табиат манзараси, тиббиёт ходимларининг хушмуомалалиги эса беморларнинг соғайишини янада тезлатади. Шу боис эндиликда фақат «Чинобод»га келиб дам олишга аҳд қилдим.

— Мен бу оромгоҳга умр йўлдошим билан келганман, - дейди Хатирчи туманида истиқомат қилувчи Облоқул Халилов. - Шифокорларнинг юқори малакали хизмати, ҳамшираларнинг ширин сўзлиги, югуриб-елиб сизга парвона бўлиши кишининг димоғини чоғ қилиб юборади. Бунда айниқса Фарида Жаҳонгирова, Назира Шайхова, Холида Очилова, Феруза Иноғомова, Абдували Носиров, Дилором Зуфарова ва бошқаларнинг хизматлари катта.

— Бугунги бозор иқтисоди шароитида сиҳатгоҳларда ҳамма керакли дорилар ҳам топилавермайди, - гапга қўшилди тошкентлик Собит Жўраев. - Лекин ушбу саломатлик масканида бемор учун керакли бўлган дори-дармонлар ҳамиша муҳайё. Шунинг учун беморлар дориларни излаб сарсон-саргардон бўлишмайди.

ИЖТИМОИЙ ҲИМОЯ - АМАЛДА

Сиҳатгоҳда дам олувчилар, шифокор, ҳамшира ва хизматчиларнинг ижтимоий ҳимояси ҳақида гап кетар экан, касабақўм билан маъмурият томонидан яратилаётган қулайлик ва имтиёзларни таъкидламасдан илож йўқ. Масалан, санаторий кутубхонасини олайлик. Кутубхона саломатлик маскани клубининг шундай ёнида жойлашган бўлиб, тадбирга қатнашадиган кишилар зиё масканига кириб мутолаа қилишади ёки ўзи билан керакли китобини олиб кетишади. Мухлислар сонини кўпайтириш мақсадида ёзувчилар, шоирлар иштирокида учрашувлар, кечалар, суҳбатлар ўтказилиб турилади. Бугунги кунда бу ерда 5,5 мингдан ортиқ турли китоблар бор. Ўтган йилнинг ўзида зиё масканига 48 минг сўмлик янги китоблар харид қилинди. Жорий йилда эса бу мақсадлар учун 50 минг сўм ажратилди. Вақтли матбуот нашрларига сарфланган маблағ эса тўқсон минг сўмдан ошиб кетди. Маъмуриятнинг маънавият ва маърифатга қанчалик эътибор бераётганини шундан ҳам билиб олса бўлади.

Даволанувчилар вақтини самарали ўтказиш учун клубда турли кўнгилочар ўйинлар ташкил этилади. Рақс кечалари, ижодкор ва санъаткорлар билан учрашувлар шулар жумласидандир. Мисол учун яқинда таниқли санъаткор Ҳожибой Тожибоев дам олувчилар, шифокорлар, ҳамширалар ва ходимларнинг димоғини ўзининг ичак узди чиқишлари билан чоғ этди.

Тиббиёт ходимлари ва хизматчиларини ижтимоий ҳимоялаш, уларнинг меҳнат хавфсизлигини таъминлаш борасида ҳам бир мунча юмушлар амалга оширилаётганини таъкидлаб ўтиш жоиз. Бунга хусусан маъмурият билан тузилган 2000 йилгача бўлган жамоа шартномаси алоҳида ўрин эгаллайди. Унга асосан ҳозиргача 43 нафар ходимга юз минг сўмдан ортиқ моддий ёрдам кўрсатилди. 10 нафар илғорларга қимматбаҳо совғалар топширилди. 15 нафар кам таъминланган оила фарзандларига дарсликлар олиб борилди. Айниқса сиҳатгоҳда шу ерда ишлаб пенсияга чиққан фахрийлар эътиборда. Вақти-вақти билан уларнинг ҳолидан хабар олиб турилади. Байрам кунлари фахрийлар бир пиёла чойга таклиф қилинади. Учрашувлар ва кечаларда уларнинг бой тажрибаларини ёшлар ўрганишади. Уруш иштирокчилари, фахрийлар, ногиронлар ушбу санаторийда бепул даволанадилар.

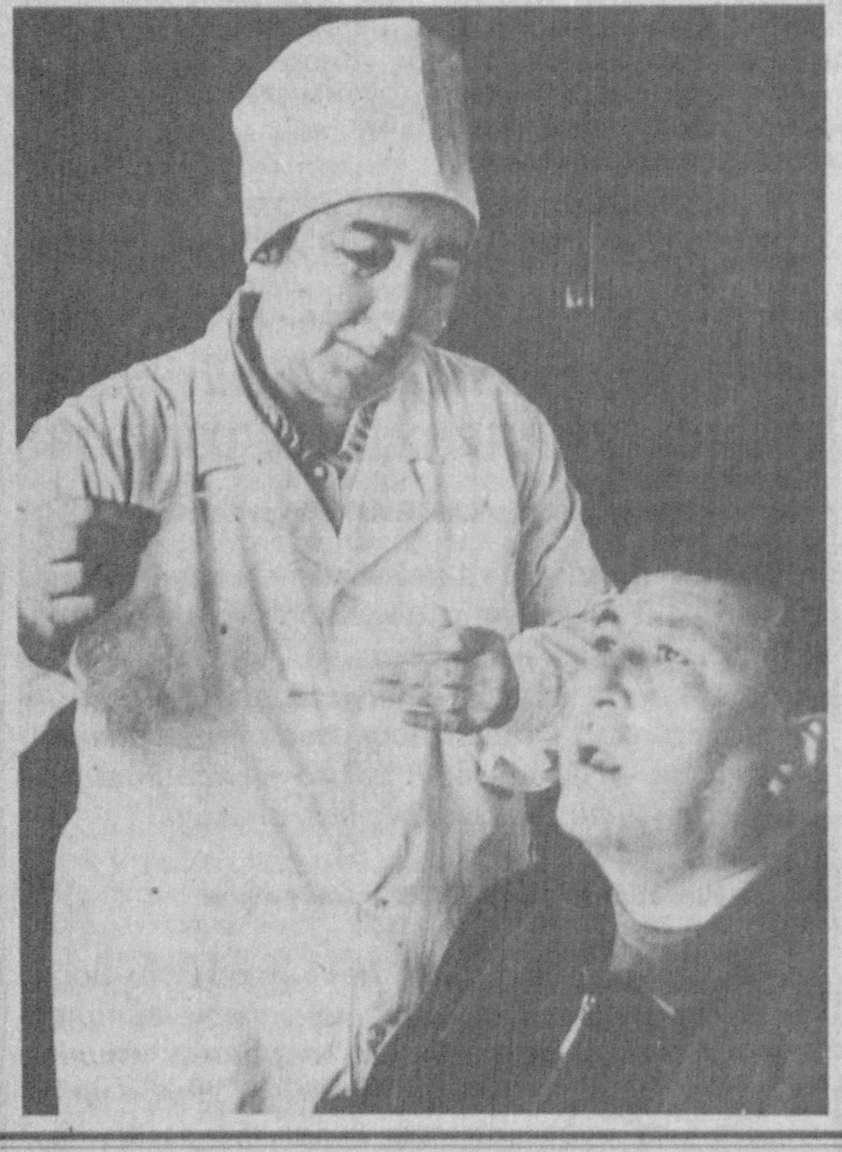

Ҳар бир инсон фарзандларимни вояга етказиб, тўй қилсам, дейди. Ахир халқимизда топганинг тўйга буюрсин, деб бежиз айтилмайди. Лекин ҳозирги бозор иқтисоди шароитида бунинг ўзи бўлмайди. Шунга қарамасдан жамоада бир-бирининг тўйига ёрдам қўлини чўзиш одат тусига кирган. Мисол учун санаторий ходимларидан 12 нафари тўй ва маъракa ўтказган бўлса, уларнинг биронтаси ҳам маъмурият ва касаба уюшмаси томонидан ёрдам пулисиз қолмади. Уч нафар ходимнинг уйида бахтсиз ҳодиса рўй берганда эса маъмурият шу куниёқ ёрдам қўлини чўзди.

Бундан ташқари, шифокор, ҳамшира ва ходимларнинг ҳаммаси жамоа шартномасига асосан бепул махсус кийим билан таъминланган. Рентген ва шунга ўхшаш зарарли ишда ишловчиларга сут ва мева шарбати берилади. Ходимлар фарзандларининг ёзги таътил пайтларини юртимизнинг баҳаво жойларида ўтказиш уюштирилади. Улар янги йил байрамида қўғирчоқ театри томошаларидан баҳраманд бўлиб, совғалар олишади.

Биз журналистлар кўпинча «Ҳозирги бозор иқтисодиёти қийинчиликлари» деган иборани кўп ишлатамиз. Бу ҳам тўғри. Чунки ҳозирги шароитда рақобатга бардош беролмай қанчадан-қанча корхоналар синмоқда. Уларнинг баъзилари иқтисодий қийинчиликлар натижасида ишчи-хизматчиларни мажбурий таътилга жўнатишга мажбур бўлишмоқда. Ходимларнинг ойлик маоши ўз вақтида тўланмаётганлиги ҳақида ҳам онда-сонда бўлса-да эшитиб турамиз. Бу республикамизда жойлашган баъзи бир дам олиш оромгоҳларига ҳам тааллуқли. Фақат биз ҳикоя қилаётган «Чинобод»га эмас. Нимага деганда бу ерда бутун жамоа бир ёқадан бош чиқариб, бозор иқтисоди қийинчиликларини енгишга ҳаракат қилишади. Ҳар бир мижознинг кўнглини олиб, уларнинг соғлиғини тиклаш ва дам олишига иложи борича шарт-шароит яратишади. Бундан ташқари сиҳатгоҳда ўз ишини пухта билувчи тиббиёт ходимлари ишлашади. Бу эса ўз навбатида санаторийга келувчилар сонини кўпайтириш имконини бераётир.

Ғулом ЮСУПОВ,
«Ишонч» мухбири.

Ҳар тўғрида

НЕВАРАСИ 77 ЁШДА

Дунё ҳали биз билган ва билмаган сирли жумбоқларга, ҳодисаларга тўлиб ётибди. Фақат уларни англаш учун қунт ва матонат билан ҳаракат қилишгина лозим. Яқингача улуғ ёшлилар рўйхатини расмий жиҳатдан тасдиқланган француз аёли банд этиб келаётганди. Аммо олимларнинг бу соҳадаги изланишлари ҳали қайд этилмаган, лекин инсонни ҳайратда қолдирувчи ҳодисалар кўплигини тасдиқлади. Буни италиялик антраполог олим Жованни Перуччи мисолида кўриш мумкин. Олимни Кениянинг одам оёғи етмаган чекка қишлоқларига сафар қилишига, у ерда ҳали ҳеч ким эътироф этмаган узоқ умр кўрувчи кишилар яшайди деган хабар ундаганди.

Перуччи кикую қабиласи қароргоҳида етганда уни 77 ёшли меҳмондўст бир чол қаршилайди ва олимни ўзининг катта онаси билан таништирмоқчи эканлигини айтади. Перуччи авалига у ҳазиллашаяпти деб ўйлаганди. Бироқ, маълум бўлишича кампир ҳозир ҳам тирик ва ўзини бардам ҳис қилаётган экан. Маҳаллий аҳолининг тасдиқлашича уларнинг катта онаси - Уонгуи 160 йилдан буён умр кўриб келади. Афсуски, улар бу қойилмақом янгиликни тасдиқловчи биронта хужжат тақдим эта олмадилар. Шунга қарамасдан Жованни онахоннинг тахминий ёшини аниқлашга муваффақ бўлди. Бунга яна ўша 77 ёшли набиранинг хизмати асқотди. Унинг қўлида 1922 йилда туғилганлиги ҳақида гувоҳнома мавжуд эди. Ажабланган олим кампирнинг тахминий ёшини ҳисоблаганда 150 йил чиқди.

Уонгуи кун бўйи ҳовлиси олдида 4 ёшли эвараси билан ўтиради. Жуда кам гапиради, деярли кўр бўлиб қолган. Бироқ шунга қарамасдан бемалол хўжалик ишларига қарашиб туради.

Ҳозир бутун Кения бўйлаб онахон бахт ва саодат келтиради, деган хабарлар тарқалиб кетган. Шунинг учундир мамлакат бўйлаб кампирни зиёрат қилишга келаётган кўплаб кишиларни учратиш мумкин. Улар ҳеч бўлмаса бу улуғ ёшли онахонга бир бор назар солиш иштиёқида келишади. Уонгуи аёллар ўртасида узоқ умр кўриш рекордини нақ 28 йилга ортга қолдирди. Олдинги рекордчи француз кампири Жанна Кольман ўтган йили 122 ёшда оламдан ўтган эди. Афсуски, ҳозирча маълумотлар расмий жиҳатдан тасдиқланмагани учун бу улуғ ёшли онахонни рекордлар китобига тиркаш муаммо бўлиб турибди.

«Шоира-Шаҳзода» хусусий фирмасининг муҳри йўқолганлиги муносабати билан
бекор қилинади.

Жаҳон чемпионлари

ФИШЕР

Мамажон МУҲИТДИНОВ

У ҳамма нарсадан ҳам кўра кўпроқ ютқизиб қўйишдан қўрқарди. Шунинг учун ҳам шахмат тахтини курашсиз тарк этди. Матчдан бош тортишига сабаб унинг шартларини қабул қилмаганликлари бўлди. Вассалом. Хафа бўлибди. Бу воқеага сиртдан ана шундай тус берилган эди. Лекин бошқа асослироқ сабаблар ҳам бўлганлиги шубҳасиз. Балки, касаллик...

Қуюшқондан чиқишлар ҳеч бир буюк шахматчида Роберт Фишерникичалик эту тирноқ бўлолмаган. Шахмат ошиғи бўлиб қолган Фишер айни вақтда узоқ вақт мусобақаларда ўйнамай ҳам тура оларди. Ушбу сатрлар ёзилаётган пайтда америкалик гроссмейстернинг шахмат тахтаси ёнига ўтирмаганига ўн тўрт йил бўлаётган эди.

Фишер-фавқулодда мураккаб шахсдир. Шахматчи сифатида у энг юксак чўққиларга эришди. Ноёб истеъдод ва улкан меҳнатдан ўта кучли бирикма ҳосил бўлди. Тактикавий ва техникавий воситаларнинг бутун хазинасини мукаммал эгаллаб олган позициявий ўйиннинг антиқа устаси Фишер шахматнинг спорт томонини охирги чегарасигача олиб борди. У ҳамиша ғалабага интилар, охиригача курашарди. Бу-ҳеч кимни бефарқ қолдирмайдиган ажойиб шахматчи битта Фишердир.

Бироқ, инжиқ ва тажанг, ўжар ҳамда худбинроқ бошқа Фишер ҳам маълум. У эътирозларга чидай олмасди, истаган пайтда ҳар қандай қилиқ чиқара олади.

Ўзини қуршаб олган муҳит билан барвақт танишар экан, у яшаётган оламда фақат ғолиблargина фаровон яшаши мумкинлигини тушуниб етди.

Шунинг учун у ниманинг эвазига бўлмасин ўшаларнинг бири бўлишга қаттиқ бел боғлади. Бу йўлда фақатгина ўз кучига ишониши кераклигини ҳам ўзлаштириб олди.

Бу қийин ва машаққатли кураш эди. Ер куррасининг энг кучли шахматчиси унвонини қўлга киритиб, у ҳар қалай чўққига чиқиб олди, лекин ғалаба унга қимматга тушди.

Роберт Жеймс Фишер болалигиданоқ ўз ҳаёт йўлини ёлғизликда бошлади. 1943 йилнинг 9 мартида Чикагода туғилди. Икки йилдан сўнг ота-онаси ажралишади. Отасининг Америкага Германиядан келиб қолгани, ихтисоси бўйича физик эканлиги маълум.

Фишернинг онаси аввал ўқитувчилик қилган. 1949 йилда эса болалари билан Нью Йоркка кўчиб келиб, медицина ҳамшираси бўлиш учун ўқишга киради.

Ёш Боббининг тарбияси билан асосан катта опаси Жоан шуғулланади. 6 яшар болани шахматга ўргатган ҳам опаси бўлади. Бобби бирдан шундай қизиқиб кетдики, бошқа ҳамма ўйинлару эрмаклардан кўнгли қолди. Тез орада мактабдаги машғулотларга ҳам сира вақти етишмай қолди.

11 яшарлигиданоқ у мусобақаларда қатнаша бошлайди, қаерда имконият бўлса ҳаммасида: ўсмирлар турнирларида, катталар ўртасида ўйнайверади. Шахмат унинг ҳаётида энг муҳим нарса бўлиб қолади. У туну кун шахмат журналлари, китобларидан ажралмайди. Бу бетиним машғулот эди. Улкан шахмат кучига эга бўлиб, жаҳон биринчилигига асосий талабгорлардан бири даражасига кўтарилгач ҳам Фишер аввалгидек кўп ишлашини қўймайди.

Бундан буён шахмат тахтасидан ташқарида Фишер учун бошқа дунё йўқ эди, вассалом. Уни шахматдан бўлак ҳеч нарса қизиқтирмайди. Бундай гирифторлик унга шахмат санъатининг энг чуқур сеҳрли қаърига кириб бориш имконини берди.

(Давоми бор)

Мароқли машқлар

Иккала тасвирда ҳам оқлар бошлаб уч юришда мот қилади.

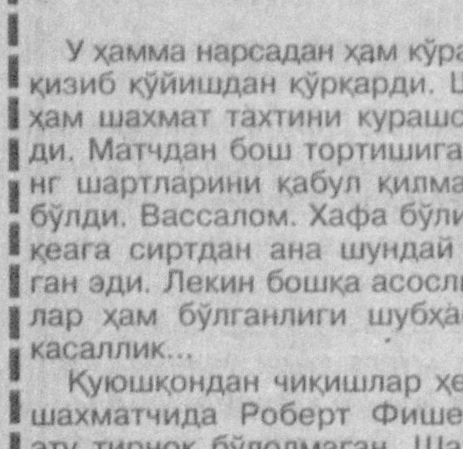

Ҳалқимизда мастлик-кўнгилсизликни келтириб чиқаради,-деган гап бор. Бу бежиз айтилмаган. Ичилган бир пиёла ароқ кишини қайси йўлларга бошлашини бир тасаввур этиб кўринг. Агар шу заҳри-қотилни автомашина бошқарган ҳайдовчи истеъмол қиилсачи?!

Бу савол барчани бирдек мулоҳаза юритишга ундайди.Қарши туман ички ишлар бўлими ДАН ходимлари томонидан жорий йилнинг ўтган биринчи чорагида рулда маст ҳолда автомашина бошқарган 57 та ҳайдовчи аниқланиб, уларга маъмурий тартибда чора кўрилди.Шуниси ачинарлики,уларнинг 17 нафарини мансабдор шахслар ташкил этади. «Пахтабанк»нинг Бешкент бўлими масъул ходимларидан Боймурод Чориев, Фахриддин Эркаев, Собир Раҳимов номли жамоа ширкат хўжалиги бригада бошлиғи Сероб Тўхтаев,ижтимоий таъминот бўлими ходими Тўра Ёдгоровлар ҳам автомашинани маст ҳолда бошқариб нафақат ўзлари, балки ўзгалар ҳаёти учун ҳам хавф туғдирдилар.

Огоҳ бўлинг:

РУЛДА МАСТ ҲАЙДОВЧИ

Транспортни маст ҳолда бошқараётганлар орасида касабақўм етакчиларининг борлиги кишини ажаблантиради. Собир Раҳимов номли жамоа ширкат хўжалиги касаба уюшмаси қўмитаси раиси Ҳайри Турдиев бағоят ноқулай аҳволда ДАН ходимига рўбарў бўлди. Буниси ҳам майли, ўқитувчиларнинг спиртли ичимлик истеъмол қилганликларини кечириб бўлмайди.Жўрабой Муродов бизнес мактабида ишлайди. Масъулиятни унутиб, нафсини тиёлмаган мураббий шогирдлари олдида изза бўлди.

Спиртли ичимлик истеъмол қилган мансабдор ҳайдовчиларнинг иш жойларига ёзма равишда тақдимномалар юборилди,-дейди ДАН маъмурий амалиёт бўлими катта нозири, милиция капитани Мустафоқул Курбонов.-Туман суди қарори билан 19 нафар ҳайдовчи транспорт бошқариш ҳуқуқидан маҳрум этилди.

Абдуазиз ЭРГАШЕВ,
Қарши туман ички ишлар бўлими ДАН бўлинмаси бошлиғи, милиция майори.

СОЛИҚЧИЛАР БИРИНЧИ

Андижон вилояти давлат муассасалари ва жамоат хизмати ходимлари спартакиадасида 400 нафардан зиёд йигит-қизлар спортнинг 5 тури бўйича ўзаро куч синашдилар. Вилоят соғлиқ бошқармаси жамоалари деярли барча учрашувларни юқори савияда ўтказишиб, кичик футбол, волебол, енгил атлетика, стол тенниси бўйича спартакиада ғолиби бўлдилар. Шашка мусобақаларида «Андижон банк» коллежи, шахматда эса вилоят адвокатлар жамоаси устун келди. Вилоят мусобақаларида юқори ўринларни эгаллаган спортчилар қимматбаҳо совғалар ва фахрий ёрлиқ билан мукофотландилар.

АҲОЛИ ХИЗМАТИДА

«Қумқўрғон савдо» ҳиссадорлик жамияти раиси Зумрад Ҳайитованинг ташаббуси билан қурилган икки қаватли дўкон кўпчиликнинг ҳожатини чиқармоқда. Шунингдек шаҳардаги М.Қорабоев, «Дўстлик» номли маҳалла фуқаролар йиғинига беминнат мадад кўрсатиб келиняпти. Катта йўл чеккасига 1000 тупдан зиёд ўтқазилган мевали ва манзарали дарахтларнинг барқ уриб ривожланишида жамият аъзоларидан Г.Шоймардонова ва А.Мавлоновларнинг ҳиссаси катта.

Меҳнат жамоаси ходимларининг ишлари барчага намуна бўлмоқда. Уларнинг ижтимоий ҳимоясига катта аҳамият берилмоқда. Жумладан, аёллар йили муносабати билан бу ерда хизмат қилаётган хотин-қизларни моддий жиҳатдан қўллаб қувватлаш учун 200 минг сўм ажратилди.

«МЕТАЛЛНИҚАЙТАИШЛАШ» МЧЖ
Чекланмаган миқдорда сотади:
* зангламайдиган челак 9л - 550 сўм, 15л - 600 сўм;
* зангламайдиган тоғора 13л - 600 сўм, 23л - 800 сўм;
* зангламайдиган бак 32л - 1500 сўм;
* сув қайнатгич (самовар) 42л - 4200 сўм;
* алюмин қошиқ ва вилка - 10 сўмдан;
* эшик ва ром ошиқ-мошиқлари 110 мм - 60 сўм;
* йўлак (тротуар) плиталари 1 кв.м. - 750 сўм
* «Нева-5» ва «Ладога-3» русумли тўқув машиналари;
* 100 тонна қувватга эга зичлагич (пресс);
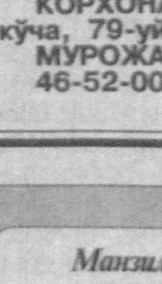
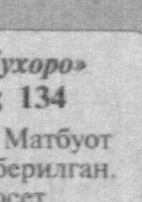
СОТИБ ОЛАДИ:
* зангламайдиган сим - қалинлиги 5 мм;
* қора тунука - қалинлиги 2 мм, 08КП;
ИЖАРАГА БЕРАДИ:
* божхона омбори - 500 кв.м;
КОРХОНА МАНЗИЛИ: Тошкент ш. Сағбон 30-берк кўча, 79-уй.
МУРОЖААТ УЧУН ТЕЛЕФОНЛАР:
46-52-00, 46-64-19, 46-14-13, 46-79-41.

«ЧИЛОНЗОР ДЕНТАЛ СЕРВИС» ДА
Стоматология ёрдамининг ҳамма турлари:
— оғриқсиз даволаш,
— сунъий, фарфор ва металлокерамик тишлар қўйиш,
— тиш имплантатлари,
— тиш пломбалари.
Сифатига кафолати нақд.
Клиникада стоматологик материаллар дўкони ишлайди.

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: Тошкент шаҳар, Муқимий кўчаси, 12. (мўлжал: метронинг «Ҳамза» бекати) Тел: 78-37-10, 78-39-00, 78-94-93, 78-47-79
ФИЛИАЛИ:
Тошкент шаҳар, Фарҳод кўчаси, 8-А. (мўлжал: метронинг «Чилонзор» бекати)
Тел: 76-36-61, 76-85-41.

ISHONCH
МУАССИС:
Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси

Бош муҳаррир
Мирғиёс ҚАЮМОВ
Таҳрир ҳайъати:
Ж.Алимхўжаева, М.Одилова, Э.Воҳидов, С.Остонов, М.Расулов, Э.Ёқубов, В.Зверев (бош муҳаррир ўринбосари- «Ишонч-Доверие»), А.Алламуродов (масъул котиб- «Ишонч»), Ч.Латипов (бош муҳаррир ўринбосари- «Ишонч»), М.Олимов, М.Содиқов, Н.Рафиқов.

ТЕЛЕФОНЛАР:
Котибият 56-52-78, 136-58-45; Хатлар бўлими 56-85-43; Реклама, эълонлар бўлими 56-87-73

Газета 1991 йил 21 мартдан чиқа бошлаган

Манзилимиз: 700165, Тошкент шаҳри, «Бухоро» кўчаси, 24-уй. Нашр кўрсаткичи; 133; 134
Газетага 1998 йил 11 июлда Ўзбекистон Давлат Матбуот қўмитаси томонидан 00005 рақамли гувоҳнома берилган. IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. Офсет усулида босилди. Бичими А-2. Ҳажми 2 босма табоқ. Сотувда эркин нархда.

«Шарқ» нашриёт—матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41—уй.

Босишга топшириш вақти — 22.00 Топширилди 23.00

Буюртма Г— 0376. Нусхаси — 18.090. Навбатчи муҳаррир — М. Ғафуров. Навбатчи — А. Айизов. 1 2 3 4 5 6